EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 3.12.2025.
COM(2025) 688 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI,

kas paredzēts Regulā (ES) Nr. 1233/2011, par Komisijas veiktajām sarunām eksporta kredītu jomā

1. Ievads

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulas (ES) Nr. 1233/2011 par dažu pamatnostādņu piemērošanu oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā un ar ko atceļ Padomes Lēmumus 2001/76/EK un 2001/77/EK[1], I pielikumu paredzēts, ka Eiropas Komisija ziņo Eiropas Parlamentam par sarunām oficiāli atbalstītu eksporta kredītu jomā. Šajā ziņojumā ir aplūkotas galvenās norises 2024. gadā (no 1. janvāra līdz 31. decembrim) attiecībā uz starptautiskajiem noteikumiem par eksporta kredītiem.

Kopš 20. gadsimta septiņdesmito gadu beigām **ESAO Vienošanās par oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem** ("Vienošanās") ir galvenais forums starptautiskajiem noteikumiem par eksporta kredītiem[2]. Papildus vispārējiem noteikumiem par eksporta kredīta darījumiem Vienošanās ietver arī "nozaru vienošanās", kas attiecas uz īpašiem finansēšanas noteikumiem konkrētām rūpniecības nozarēm un darbības veidiem, tostarp nozares vienošanos klimata pārmaiņu jomā (*CCSU*), nozares vienošanos kuģu jomā (*SSU*) un nozares vienošanos gaisa kuģu jomā (*ASU*).

2. Pārskata perioda norises ESAO

Būtiskākās norises pārskata periodā bija šādas: Vienošanās 6. panta pārskatīšana nolūkā ogļu elektrostaciju projektu atbalsta aizliegumu attiecināt uz visiem fosilā kurināmā projektiem; sākta apspriešanās par īpašiem finanšu noteikumiem sociālajai infrastruktūrai un jaunattīstības valstu atbalstam; dažādu *CCSU* projektu klašu pārskatīšana; sākta apspriešanās par *SSU* grozīšanu, jo īpaši, lai ņemtu vērā bezemisiju un mazemisiju kuģus, līdz ar Kuģubūves komitejas neformālās ekspertu grupas pirmo sanāksmi, kas notika 2024. gada 15. martā; kā arī 2024. gada 18. novembrī izveidota ekspertu grupa, kuras uzdevums ir pārskatīt *ASU* Keiptaunas konvencijas sarakstu ("*CTC* ekspertu grupa"). Turpmāk ir minētas vairākas citas vērā ņemamas norises.

Atbalsts fosilajam kurināmajam

Pēc tam, kad ES 2022. gada jūlijā iesniedza dalībniekiem priekšlikumu pārskatīt Vienošanās 6. pantu, lai ar oglēm darbināmu elektrostaciju projektu aizliegumu attiecinātu uz visu fosilo kurināmo (tostarp katlu ogļu ieguves un transportēšanas darbībām, jēlnaftas un dabasgāzes izpēti, ieguvi, transportēšanu, uzglabāšanu, rafinēšanu, sadales darbībām enerģētikas nozarē un elektroenerģijas ražošanu bez emisiju samazināšanas), un 2023. gada novembrī – atjaunotu priekšlikumu, kurā sniegta plašāka informācija par tās pieeju, ES 2024. gada martā iesniedza jaunu priekšlikumu par 6. panta pārskatīšanu. Šajā priekšlikumā tika ierosināts, ka dalībnieki nepiešķir oficiāli atbalstītus eksporta kredītus vai piesaistītu atbalstu fosilā kurināmā enerģijas nozarei, ja vien nepastāv ierobežoti un skaidri noteikti apstākļi, kas ir saderīgi ar 1,5 °C sasilšanas robežvērtību un Parīzes nolīguma mērķiem.

Ņemot vērā citus dalībnieku priekšlikumus un ierosinājumus, 2024. gada 24. novembrī tika iesniegts jauns kopējs priekšlikums, un dalībnieki tika aicināti sniegt komentārus līdz

[1] OV L 326, 8.12.2011., 45. lpp.

[2] Šobrīd Vienošanos ir 11 parakstījušas dalībnieces: Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Austrālija, Eiropas Savienība, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Koreja, Norvēģija, Šveice un Turcija.

decembra vidum. Lai gan nebija iespējams līdz gada beigām panākt dalībnieku vienošanos, apspriešanās turpinājās 2025. gadā.

Pirmās iemaksas noteikumi saskaņā ar Vienošanos

Tā kā bija paredzēts, ka 2024. gada 13. decembrī beidz piemērot elastību, par kuru dalībnieki vienojās 2023. gada decembrī, proti, uz laiku samazināt pirmās iemaksas prasības no 15 % līdz 5 % darījumiem II kategorijas valstīs, notika apspriešanās par to, vai šo elastību padarīt pastāvīgu, tostarp par to, vai minēto elastību varētu konkrēti attiecināt uz sociālo infrastruktūru. Šajā sakarā ES iesniedza dokumentu, kurā aicināts veikt uz faktiem balstītu analīzi par dažādu Vienošanās ieinteresēto personu vajadzībām un mērķiem, lai nodrošinātu, ka visi lēmumi par iespējamām izmaiņām pirmās iemaksas noteikumos atbilst ESAO pamatprincipiem, piemēram, attiecībā uz privātā kapitāla piesaistīšanu, ilgtspējīgu kreditēšanas praksi un vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem.

Pēc dalībnieku apspriešanās tika secināts, ka dalībnieki tobrīd nevēlas pirmās iemaksas elastību padarīt pastāvīgu un ka elastīguma termiņš beigtos 2024. gada 13. decembrī. Tomēr dalībnieki atzīmēja, ka apspriešanās par pirmās iemaksas samazināšanu un apspriešanās par sociālo infrastruktūru ir saistītas ar plašāku jautājumu par atbalsta palielināšanu jaunattīstības valstīm, un vienojās turpināt apspriešanos par to, kā vislabāk risināt šo plašāko jautājumu.

Atbalsta jautājumi saistībā ar tirdzniecību

2024. gada beigās ar ESAO sekretariāta priekšlikumu tika ierosināts Vienošanās tekstā iekļaut ziņošanas prasības un apņemšanos piemērot starptautisku konkursa procedūru, kad tiek piešķirti atsaistīti oficiālās attīstības palīdzības (OAP) kredīti. Dalībnieki aicināja ESAO sekretariātu līdz 2025. gada marta sanāksmei izstrādāt teksta projektu.

Papildus tika sāktas arī apspriešanās nolūkā pārskatīt saskaņā ar Vienošanos paredzēto metodiku piesaistītā atbalsta darījumu koncesijas līmeņa aprēķināšanai. Šī metodika, kas izstrādāta 20. gadsimta deviņdesmitajos gados, būtu jāatjaunina, lai atspoguļotu mūsdienu realitāti.

Nozaru vienošanās

Nozares vienošanās klimata pārmaiņu jomā (*CCSU*)

Darbs pie *CCSU* 2024. gadā bija vērsts uz četrām nozaru grupām:

- 1. grupa: nozares ar vietturiem (tādas, kurām nav definīciju vai standartu) – projekta klases H 4. tips (mazemisiju ūdenstransports) un projekta klase J (tīru šķidro un gāzveida kurināmo ražošana). Attiecībā uz projekta klasi H dalībnieki vienojās gaidīt, līdz tiktu noslēgts Kuģubūves komitejas neformālās ekspertu grupas darbs, pirms pieņemt lēmumu par turpmākām darbībām attiecībā uz šo projekta klasi. Attiecībā uz projekta klasi J netika pieņemts lēmums par I pielikumā iekļautā viettura svītrošanu, un apspriešanās turpinās;

- 2. grupa: nozares, uz kurām attiecas turpināmības klauzula un kuru turpināšanas termiņa beigas būtu 2024. gada 30. jūnijā – projekta klase G (mazemisiju ražošana) un

projekta klase I (tīras enerģijas minerālizejvielas un rūdas). Dalībnieki vienojās saglabāt projekta klases, kas paredzētas saskaņā ar Vienošanos, un ne vēlāk kā 2026. gada 30. jūnijā pārskatīt līdz tam laikam izstrādātos starptautiskos standartus un izlemt, vai tos iekļaut šajās pozīcijās;

- 3. grupa: mantotās nozares – projekta klase B (sanācijas projekti fosilā kurināmā elektrostacijās, fosilā kurināmā aizstāšana) un projekta klase C (energoefektivitāte). Šīs nozares tika apspriestas līdz ar 6. panta pārskatīšanu (sk. iepriekš);

- 4. grupa: citas nozares – projekta klase D (oglekļa uztveršana, izmantošana un uzglabāšana), projekta klase E (enerģijas pārvade, sadale un uzglabāšana) un projekta klase F (tīrais ūdeņradis un amonjaks); tika apspriesti jautājumi par šo projekta klašu interpretāciju un sākta apspriešana par CCSU I papildinājuma teksta iespējamo grozīšanu.

Nozares vienošanās kuģu jomā (*SSU*)

Kuģubūves komitejas neformālās ekspertu grupas pirmā sanāksme notika 2024. gada 15. martā, un pēc tam grupas sanāksmes notika 2024. gada 21. jūnijā un 2024. gada 22. novembrī. Galvenā uzmanība apspriešanās tika pievērsta bezemisiju un mazemisiju kuģu definēšanai un īpašu finansēšanas noteikumu un nosacījumu noteikšanai šiem kuģiem.

Lai palīdzētu strukturēt un ievirzīt apspriešanās, tika aicināti eksperti sniegt prezentācijas par dažādiem tematiem, tostarp par Starptautiskās Jūrniecības organizācijas stratēģiju un indeksiem attiecībā uz kuģniecības dekarbonizāciju un par esošajām ilgtspējīga kuģniecības finansējuma taksonomijām. Delegācijas tika arī aicinātas iepazīstināt ar savu kuģu finansēšanas praksi, lai labāk izprastu un kartētu dažādas eksporta kredīta aģentūru prakses.

Pamatojoties uz apspriešanos, ES 2024. gada novembrī iesniedza priekšlikumu saskaņā ar Vienošanos paredzēto tirgus bāzes procentu likmes (*CIRR*) režīmu iekļaut *SSU*, jo šķita, ka nav skaidra iemesla, kāpēc *CIRR* režīmiem būtu jāatšķiras standarta darījumos saskaņā ar Vienošanos un kuģu darījumos saskaņā ar *SSU*.

Apspriešanās par kuģniecības dekarbonizāciju un *SSU CIRR* reformu turpinājās 2025. gadā.

Nozares vienošanās gaisa kuģu jomā (*ASU*)

Dalībnieki 73. sanāksmē 2022. gada 18. novembrī sāka apsvērt, kā pārskatīt to valstu sarakstu, kuras ir tiesīgas samazināt minimālās prēmiju likmes ("Keiptaunas konvencijas saraksts" jeb "*CTC* saraksts"), ņemot vērā, ka *CTC* saraksts ir atjaunināts tikai vienu reizi, iekļaujot vienu jaunu valsti, un neviena valsts pēc iekļaušanas nekad nav tikusi svītrota un nevienas valsts iekļaušana nav pat pārskatīta pēc iekļaušanas. Šo apspriešanu rezultātā *ASU* dalībnieku 75. sanāksmē 2024. gada 18. novembrī tika izveidota *CTC* ekspertu grupa, lai palīdzētu dalībniekiem pārskatīt *CTC* sarakstu. Joprojām turpinās apspriešanās par to, kā vislabāk īstenot šo pārskatīšanu.

ES 2024. gada 18. novembrī iesniedza *ASU* dalībniekiem priekšlikumu pielāgot *ASU* noteikumus attiecībā uz helikopteriem, jo īpaši attiecībā uz praksi sniegt atbalstu pirms kreditēšanas termiņa sākuma. Apspriešanās tika apspriestas arī iespējas veikt izmaiņas *ASU*

attiecībā uz tehniskās apkopes, remonta un kapitālremonta (*MRO*) līgumiem, kā arī ilgtspējīgas aviācijas un eksporta kredītu stimuliem aviācijas dekarbonizācijai.

Citas norises

***CIRR* reforma**

Pēc *LIBOR* darbības pārtraukšanas 2021. gadā dalībnieki 159. sanāksmē 2023. gada novembrī vienojās par *CIRR* likmes, kuras piemērošanas termiņam bija jābeidzas 2024. gada 14. jūlijā, pagaidu 100 bāzes punktu rezerves pagarināšanu par vienu gadu (t. i., līdz 2025. gada 14. jūlijam), lai dotu laiku apsvērt pastāvīgāku risinājumu, kas nodrošinātu paredzamību eksportētājiem, pircējiem un ieinteresētajām personām. 2024. gadā dalībnieki neiesniedza alternatīvus priekšlikumus, un šis jautājums tika iekļauts 2025. gada marta sanāksmes darba kārtībā.

Vienotas nostājas

2024. gadā dalībnieki ierosināja tikai vienu vienoto nostāju. Vienotās nostājas, kuru ierosināja 2024. gada 19. decembrī un pēc tam dalībnieki pieņēma, mērķis bija palielināt vietējo izmaksu atbalstu, lai segtu pārmitināšanas izmaksas saistībā ar Jaundes Nsimalenas urbānās automaģistrāles būvniecību Kamerūnā. Vienotā nostāja stājās spēkā 2025. gada 31. janvārī un zaudēs spēku 2027. gada 30. janvārī.

Komisija pienācīgi informēs Eiropas Parlamentu par jaunām norisēm.